

ספרים עוצם עין אחת למה זה ולא אחר

עוזי צור
27.1.2012

"וידיאו רשת, קופסה שחורה" - אוצרים: דורון גולן ומייקל ספקואסקי, גלריה גבעון, תל-אביב

השאלה הראשונה העולה בראש בתערוכה שאצרו דורון גולן ומייקל ספקואסקי: למה אלה ולא אחרים? למה דווקא הווידיאו האלה נדלו מתוך הרשת הווירטואלית, ומדוע התחברו ככה? אפשר גם לשאול אם זו אמנות, והאם זו האמנות האמיתית של זמננו? ומה עושה וידיאו-אינטרנט לאמנותי ומה לא - כאשר כללים רבים כל כך נשברו, כללים של מקור והעתק, של בעלות, של אותנטיות ומחזור, רגעי ונצחי, של אפשרויות המכירה ואחריות היוצר במרחב הפלורליסטי והאנונימי. האם הווידיאו-אינטרנט מעוגן בתולדות האמנות או שהוא פרי אסור של הזמן הזה? על חלק מהשאלות הללו עונים האוצרים. למשל, על מיקומו של הווידיאו-אינטרנט במסורת של הקולנוע האוונגרדי של תחילת המאה העשרים. אכן, משהו משפת הקולאז', מהרוח הניסיונית במדיום החדש, מופיע כאן, ניזון מחומרי גלם אינטרנטיים וממשיך לחיות ולהתגלגל בתוכו.

המוצג בתערוכה ב"גבעון" הוא קצה הקרחון שלוקט מתוך האתר די.וי.בלוג, הפועל מ-2005. האתר הוא מגזין וידיאו-אינטרנטי יומי, והוא גם משמש ארכיון וירטואלי לעבודות, כמין קופסה שחורה של תחילת המאה ה-21. יש בו עשייה ויצירה היונקות מהמסחרי והאמנותי, ונמהלות ליצורי כלאיים עכשוויים, חתרניים לעתים.

מה מעשה האצירה כאן? שליפת היחידות הנכונות מהרשת נובעת מתוך ידע וחיבור למדיה ולעיצובה לתחביר אמנותי. האוצרים יוצרים שיח של קירבה וניגודים בין ההקרנות השונות בחללי הגלריה, ובכל שבוע הם משנים את תוכנית ההקרנות ויוצרים שיח שונה. אך החומרים כולם מוצגים גם באתר הגלריה http://givonartgallery.com/wordpress/?page_id=2929, כך שלתערוכה הזאת יש שני מישורי קיום מקבילים: האחד על קירות הגלריה והשני וירטואלי מקוון. האם יש לתצוגה בגלריה זכות קיום? נדמה לי שכן, כי התנועה בתוך החלל מחזירה את הווידיאו-אינטרנט אל המקור הראשוני, אל הקסם של פנס הקסם, וגורמת למי שבפנים לבחון אותה מבחוץ.

בקומת הכניסה מוקרן ברצף מאגר של עבודות שנאצר מתוך ארכיון האתר די.וי.בלוג. כשנכנסתי אל החשיכה הוקרן וידיאו-אינטרנט מהפנט ביופיו ובעומקו הרגשי, "אימפרטו לילה" של רוברט קורמה: רחוב לילי, גופי אור מופשטים, אנשים חולפים בתנועה מואטת, גבר צעיר ואשה קשישה מחבקים זה את זה, ושאר האנשים אינם חשים בהם. מי הם השניים הללו? כמו שהופיעו כך הם נעלמים, מתפוגגים לאוויר הלילה הקר. בהמשך מוצג "גבולות" המרהיב ביופיו של ליז סטריי: מסגרת זהובה נטולת תמונה התלויה בכל שוט בנקודה אחרת בנוף כפרי מושלג. המצלמה משוטטת ומלווה כלב שחור, ומתרחשות בה פעולות של מסגור בתוך מסגור. ב"What's ahead" של אדי וולן נראה ראשו הפרוותי של כלב, המתערבל באנימציה אוונגרדית - כמין אורקל של העתיד לקרות, או כתשליל זיכרון מעולם שכבר נכחד. בקומה העליונה מוקרנות שתי הקרנות בודדות בלבד, שונות גם הן זו מזו. בביקורי הראשון הוקרן הווידיאו-אינטרנט של אלן סונדהיים: פריים קבוע של אולם חזרות, גבר בגיל העמידה במכנסיים קצרים יושב ופורט על כלי מיתר עתיק; בחורה רוקדת ובחור מתפרץ בריקוד בתוך המוסיקה המטורללת. בחלל הסמוך הוקרן "רצפה מתמשכת" של גוטרי לונרגן: תנועת מצלמה אין-סופית, רצופה, חרישית, המחליקה לאורכה של רצפת פרקט. בביקורי השני הוקרן הווידיאו-אינטרנט של מייקל בל-סמית, מפליא ביופיו

הגבישי: הנפשה ממוחשבת שבה המצלמה מצויה בתנועה אופקית, חולפת על נוף אורבני מופשט, שוקע והולך בחשיכה. אלה הם משחקים שונים של אשליה בממדי הצופים והמצולם. בחלל הסמוך הוקרן וידיאו-אינטרנט של אנדרו נורמן וילסון, שהשתמש בכל מניפולציה אפשרית של שפת הפרסום הווירטואלי כדי לעורר שאט נפש לאותו עולם עצמו - בניגוד מושלם לקור האנונימי של בל-סמית.

פרט מתוך "אימפרטו לילה" של רוברט קורמה